

**Stanowisko Pomorskiej Rady Oświatowej
z dnia 6 czerwca 2025 r.**

w sprawie wyzwań dla systemu oświaty wynikających ze zmian demograficznych

Pomorska Rada Oświatowa, będąca społecznym organem systemu oświaty, reprezentującym różne instytucje i środowiska Pomorza, mając na uwadze **spadek liczby dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w Polsce oraz dalsze nasilanie się tego trendu**, za konieczne uznaje pilne wprowadzenie regulacji prawnych w systemie oświaty, odpowiadających na wyzwania wynikające z postępujących zmian demograficznych.

Rada, z niepokojem obserwując zmiany demograficzne, podkreśla, że obecnie w województwie pomorskim niemal 10% publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego liczy od 25 do 95 uczniów, przy czym średnio w każdej z tych szkół kształci się 74 uczniów. Prognozy demograficzne wskazują, że do 2035 roku w 561 z 767 szkół (ponad 70%) liczba uczniów spadnie, a tendencja ta w kolejnych latach będzie się pogłębiać. Jednocześnie według prognoz w 2040 roku w 20 szkołach liczba uczniów będzie stanowiła mniej niż 50% liczby uczniów z 2023 roku, a w około 140 szkołach od 50% do 70%.

Biorąc pod uwagę powyższe prognozy, dotyczące zarówno Polski, jak i Pomorza, Pomorska Rada Oświatowa podkreśla, że te niekorzystne trendy demograficzne spowodują jedno z najważniejszych problemów, z którymi mierzyć się muszą podmioty odpowiedzialne za funkcjonowanie szkół.

Pomorska Rada Oświatowa, zważywszy na skalę zmian demograficznych, wnosi pod rozwałę Ministra Edukacji przygotowanie rozwiązań prawnych w zakresie funkcjonowania szkół.
Rada postuluje:

- 1) **w zakresie organizacji szkoły:**
 - rozszerzenie katalogu możliwości tworzenia oddziałów łączonych oraz możliwości prowadzenia zajęć w grupach różnowiekowych, przy jednoczesnym ustaleniu warunków i standardów ich tworzenia,
 - poszerzenie katalogu przesłanek do zapewnienia nauczycielowi prowadzącemu zajęcia wsparcia nauczyciela współorganizującego kształcenie lub innego specjalisty,
- 2) **w zakresie prowadzenia, zakładania, przekształcania lub likwidowania szkół:**
 - uwzględnienie możliwości współprowadzenia szkoły przez różne jednostki samorządu terytorialnego,
 - wprowadzenie możliwości tworzenia zespołów szkół podstawowych,
 - uproszczenie procedury przekształcania szkół w filie szkół bez konieczności likwidacji szkoły przekształcanej,
 - umożliwienie wykorzystania wolnej przestrzeni szkół do realizacji innych zadań publicznych,
- 3) **w zakresie doskonalenia nauczycieli:** zapewnienie systemowego wsparcia nauczycieli w zakresie pracy w oddziałach łączonych i grupach różnowiekowych,
- 4) **w zakresie finansowania:** zapewnienie pełnego bezpieczeństwa finansowego małym szkołom.

Pomorska Rada Oświatowa zwraca jednak uwagę, że **malejąca liczba uczniów stwarza sprzyjające okoliczności do poprawy warunków kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży**, w szczególności do podniesienia poziomu ich bezpieczeństwa fizycznego i emocjonalnego, ułatwienia dostępu do specjalistów w szkole, a także zapewnienia dostępu do zróżnicowanej oferty edukacyjnej oraz odpowiedniej infrastruktury i wyposażenia.

Pomorska Rada Oświatowa, przyjmując niniejsze stanowisko, podkreśla konieczność prowadzenia przemyślanej i zaplanowanej polityki edukacyjnej jednostek samorządu terytorialnego, która - wspierana przez władze centralne - zaspokoi oczekiwania społeczne, w szczególności małych wspólnot samorządowych.

PRZEWODNICZĄCY
POMORSKIEJ RADY OŚWIATOWEJ

Mieczysław Struk
Marszałek Województwa Pomorskiego